

Preek Oude Lutherse Kerk, 8 februari 2014 / Viering met Koor en Kinderen...

Thema: Ontmoetingen op de berg – Het geheim van de Ring...

Lezingen: Ex 3, 1-6 / Mt 17, 1-8

Met onder meer visueel en in liedvorm elementen uit de cyclus “Lord of the Rings”
ds Andreas Wöhle

“Als een vuur zijt gij verschenen ...”

Gemeente, het zijn geheimzinnige teksten en beelden en liederen, die vanochtend in deze dienst centraal staan, en waarin doorklinkt, hoe mensen de wonderlijke of mysterieuze ontmoeting mét en de strijd óm de wezenlijke dimensie van hun leven hebben ervaren ... En hoe ze hebben gepoogd daarover te vertellen...- uiteraard altijd uit het perspectief van “achteraf”.

Misschien ervaart u het wel als ietwat vreemd, misschien zelfs onpassend, dat er in de liturgie vandaag verbanden worden gelegd tussen een boek (en een film) als Tolkien's: “The Lord of the Rings” – en de oude Bijbelse verhalen. Wat kan het toevoegen aan het “Woord van God”, het Bijbels verhaal, om er wat “woorden (of beelden) van een mens” naast te zetten? Het zal inderdaad nog moeten blijken óf dat naast elkaar van verhalen en beelden wel iets toevoegt. Dat zal ook bij de een wat anders zijn dan bij de ander. Maar wat zeker is: - Wij hebben Gods Woord **altijd** en **enkel** in de woorden van mensen! Ook de Bijbelse woorden zijn daarop geen uitzondering! Het verschil is, dat de Bijbelse woorden en verhalen door de filter van de traditie en de geloofsoverdracht heen zijn gegaan, ... van generatie op generatie zijn doorverteld en vooral **doorleefd**, en dat ze daarbij als het ware in het vuur van de Heilige Geest gelouterd zijn, ontdaan van alle overbodige franje en opsmuk die verhalen soms aanhangt en die van de kern van het verhaal kan afleiden. Maar verhalen van mensen zijn het wel degelijk! Ja, enkel **omdat** dat zo is kunnen ze voor ons – voor mensen!! – betekenis hebben.

Dus: Wat wordt er verteld, over de ontmoeting die een mensenleven onderste boven kan keren: De ontmoeting met God, en daarin de vraag naar de diepste betekenis van ons bestaan...?--Mozes, - de oervader van het volk Israel,- degene aan wie zich allen spiegelen die in de traditie van Israel naar zin en betekenis tasten... Mozes is, na een tamelijk onstuimige voorgeschiedenis en een ietwat onduidelijk verhaal rondom zijn afstamming, toch nog op een “normaal” spoor terecht gekomen. Hij is schapenherder, zo als bijna iedereen in dat woestijnachtig gebied waar hij bij zijn schoonouders woont. Dat zou trouwens later nog

eens voorkomen, veel later, toen ook **David** “*achter de schapen vandaan moet worden geplukt*” om koning te worden in Israel... Maar we zijn bij Mozes - die die morgen vermoedelijk niets vermoedend is opgestaan, zo als elke dag, “*even wat eten en een beetje warm worden na een koude nacht bij het vuur, en dan gaan kijken hoe het staat met de kudde...*” Niets aan de hand dus... Routine van elke dag... En nu staat hij daar in de stoffige hitte van de woestijn, die maakt dat je als herder zo min mogelijk beweegt, en staande haast in slaap valt, want er gebeurt zelden iets... tenminste zolang de honden niet aanslaan... En in dit ietwat slaperig tafereel,... schapen staan te grazen op de karige en stoffige heuvels... schuift daar plotseling iets binnen, dat er zo helemaal niet bij wil passen! Mozes was er niet op voorbereid, hij heeft er niet specifiek naar gezocht. Mat het **is** er. Het **gebeurt: een breuk** in de anders zo stug doorsjokkende normaliteit... Tenminste: zo vertelt het verhaal erover, om ‘**het geheel andere**’ van de dimensie te onderstrepen die daar Mozes leven binnendringt... Want zo doe je dat, - in verhalen, ook dan wanneer dat wat je wilt benoemen misschien veelmeer iets is dat over jaren en jaren in een mensenleven is gerijpt en naar boven is komen drijven. Plotselinge Godservaringen zijn statistisch gezien eerder uitzonderingen...,- maar ze laten zich wel spannender vertellen...

Hoe dan ook: Een doornstruik staat in de fik! Één van de vele stoffige en tot niets te gebruiken planten daar in de woestijnstaat in brand. Zo droog is het er... zo heet...! De hete lucht stijgt op en maakt van elk beeld een flikkering van kleur**waar je van alles in kunt zien** ... Maar Mozes is er zeker van: Daar brandt iets! Maar – het brandt niet op..., niet zo als dor kreupelhout dat hoort te doen... Nee, hier is iets anders aan de hand. Deze struik in ons verhaal is als het ware een “**signaalstruik**”! Hij wordt voor Mozes tot signaal, en krijgt zelfs een STEM! Een stem die Mozes bij zijn naam roept en die hem daardoor aan zijn wonderlijke redding van ooit eens herinnert,... als baby in dat rieten kistje op het water... “*Mozes! Mozes!*” hoort hij: “*Jij - uit het water getrokken mens...*” (want dat verhaal over redding uit het water klinkt door in de letters van zijn naam in de oude taal van de Bijbel...)--

Mozes schrikt, en hij beseft dat hij er met zijn grote modderlaarzen zomaar is afgestapt op een geheim dat eigenlijk om een andere houding vraagt... een houding van eerbied ... *Schoenen uit!* - dat doe je immers ook (tenminste in veel menselijke culturen) als je de meest intieme, de meest heilige plek van een ander mens betreedt: Zijn huis, zijn thuis...

En dan stelt die stem zich aan Mozes voor als iemand die hem, bij wijze van spreken, al voor zijn geboorte heeft gekend en nabij is geweest... Al bij zijn vader, en wel nog langer daarvoor... toen nog niet eens sprake was van zelfs maar een gedachte aan Mozes... “*Ik ben die ik ben*” – zegt de stem, - ben degene die je beter en langer kent dan jij jezelf... *Ik ben* die dimensie van leven die niet halt maakt bij de grens van de dood... maar die wel

gekend wil zijn als God van mensen, van concrete mensen: vaders en zonen en moeders en dochters... *Ik ben* degene die ook dan nog je tegenover is wanneer je zelf zo eenzaam bent als hier in deze woestijn...---

En Mozes? Mozes bedekt zijn gezicht met de mantel der schaamte (zo als Elia dat later ook zou doen, wanneer God in het fluisteren van een zachte bries aan hem voorbijtrekt, eveneens hier, bij de berg, de Horeb...)- schaamte om zijn onbenul...- schaamte om hier zomaar, plompverloren, voor God te staan...

En dan neemt daar op de berg het verhaal zijn loop, neemt Gods verhaal met Mozes zijn loop, het verhaal van de God diens naam voor Israel onlosmakelijk verbonden is met "Bevrijding", "Uittocht uit Slavernij", "Nieuw levensland"... "Vrede"

Trouwens: Opvallend vaak zijn het bergen, die het toneel vormen van Godsontmoetingen, en waar vooral iets te leren valt over God en zijn weg met mensen... Ook bij het verhaal van Mattheus is dat zo. Daar op de berg, daar zien de vrienden hun 'Jezus', die gewone Jezus - met wie ze elke dag onderweg waren,- met wie ze discussieerden en grappen maakten,- met wie ze hun leven deelden samen aten... Daar op de berg zien ze hem in een ander licht, plotseling... <of minder plotseling -Maar zo als gezegd: In een verhaal laten plotselinge gebeurtenissen zich spannender vertellen...>

Dus, daar op de berg, op de "signaalberg", zien Jezus' vrienden hem in een ander licht. Hemels licht, stralend als de zon. En in dat licht lijkt het, alsof ze voor het eerst Jezus niet alleen zien staat, nee, heel de traditie van Israel staat **daar**... - in hem,- in zijn manier van leven en geloven...: ...heel de traditie - van Mozes tot Elia... --- Petrus, - praktisch van karakter zo als hij is -, probeert dit droombeeld dit "drie-dimensionaal" perspectief van Jezus dan toch maar meteen even in een handige vorm te gieten: "*Laten we gewoon drie tenten neerzetten*", stelt hij voor. "*... drie tempels, voor een ieder zijn eigen tempeltje: voor Mozes en Elia en Jezus...*" --- Een zeer menselijke poging om dat wat moeilijk in een hapklaar geloofsbeeld past, ja, wat elk beeld van geloof uiteen doet spatten, dan maar in een tentje te stoppen, drie tentjes, drie tempeltjes... Dan heb je het ingekaderd, het 'oh zo vreemde' beeld van die Jezus die daar "op ooghoogte" in gesprek staat - met Mozes en Elia...- met heel de traditie van Gods spreken in Israel...---

Maar voordat Petrus kan doen wat hij voorstelt, voordat hij het vreemde verhaal van die ontmoeting op de berg heeft ingepakt in een mooie constructie, een "**religie met drie keurige tempeltjes**"..... is er een stem uit de hemel(of waar dan ook vandaan) die **over deze DRIE figuren**:- Mozes, - Elia, - Jezus zegt: *Dit is mijn geliefde zoon...* " Let wel: DEZE DRIE: dat is mijn geliefde zoon... én **die ene, in** wie en **met** wie het verhaal van Israëls God opnieuw wordt geschreven, wordt voortgeschreven ... DAT is, wat de leerlingen de schrik op het lijf

jaagt- en de schaamte om hun poging Gods verhaal in drie tentjes en tempeltjes te hebben willen opsluiten...---Nee, hier wordt veel dieper en radicaler gesproken over God en zijn verhaal met en in mensen dan de discipelen hadden willen en kunnen geloven: Deze God is er een die zich niet laat vangen of opsluiten in verhalen van weleer, maar die tastbaar wil worden en gestalte wil krijgen in het geloofs- en levensverhaal van echte, oprechte mensen: van Jezus- en van allen die in dat spoor met Jezus op weg gaan...--- "*Jullie hoeven niet bang te zijn...*" horen we Jezus tegen zijn vrienden zeggen... zo als dat wel vaker in het Bijbels verhaal tegen mensen wordt gezegd: - zwangere meisjes - maar ook oude mannen en vrouwen - en jonge jongens... die plotseling beseffen **dat Gods verhaal over HEN gaat...** en over de mensen die ze op hun levensweg ontmoeten en waarmee ze samen de gemeenschap vormen waarin niemand ooit alleen en eenzaam zal zijn... Het gebeurt allemaal daarbij die berg van ontmoetingen op de weg daarheen... Daar wordt Gods naam en verhaal transparant als verhaal dat gaat over u en mij, over mensen... Al geschiedt er tussendoor nog van alles en nog wat: Zo zijn er soms - draken en monsters te verslaan, - beloften te houden, - vrienden te vinden, - deuren te openen, - geheimen te ontrafelen - pijnen te verdragen en verleidingen te weerstaan... Ook en vooral de grootste verleiding: Het Heilige, de intieme omgang met God en elkaar, als **bezit** te beschouwen, "PRECIOUSSSS"... - er een ding van te maken dat gebruikt kan worden naar eigen wil en inschatting...

Dat idee los te laten, het idee van God als iets dat handig in te kaderen is, in een tentje, of dat gebruikt kan worden om het leven te bemachtigen,... Dat idee los te laten,- het in het louterend vuur te gooien van een doornstruik of een vulkaan in Mordor, aan gene zijde van Middel Earth / Midden Aarde... **dat is de uitdaging** van elk geloofsleven, van elk geloofsavontuur... God los te laten om hem terug te vinden in je eigen verhaal met de mensen, in hoe wij met elkaar het verhaal voortschrijven... Dat is Evangelie. Alles andere zijn verhalen - die daarvan willen vertellen,- en daar toe willen aanleiden, oproepen en uitdagen.

"May it be an evening starshines upon you... Believe, and you will find your way..." - die geen andere weg zal blijken te zijn dan de weg die Jezus is voorgegaan opdat wij navolgen en bouwen aan een wereld waarin "*trouw en waarheid elkaar omhelzen en recht en vrede elkaar kussen*" (Ps 85, 11) zo als het in de psalmen heet...

Moge onze weg met elkaar hier in deze gemeentedeel uitmaken van Gods weg met mensen vanaf den beginne... Mogen wij op die weg vrienden vinden, otters en schildpadden en eenden (citaat uit kinderverhaal "Kleine Bever en de echo") en heel veel verschillende mensen... Dan zal deze wereld gaandeweg en stap voor stap een beetje meer gaan lijken op Gods koninkrijk... waarin **mensen - durven - te leven** misschien... AMEN

